

Sag C-209/03

**The Queen, på vegne af Dany Bidar
mod
London Borough of Ealing og
Secretary of State for Education and Skills**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af High Court of Justice
(England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court))

»Unionsborgerskab — artikel 12 EF og 18 EF — uddannelsesstøtte til studerende i
form af lån til nedsat rente — bestemmelse om, at sådanne lån kun gives til
studerende, der er etableret i indlandet«

Forslag til afgørelse fra generaladvokat L.A. Geelhoed fremsat den 11. novem-
ber 2004 I - 2122
Domstolens dom (Store Afdeling) af 15. marts 2005 I - 2151

Sammendrag af dom

1. *EF-traktaten — anvendelsesområde med henblik på forbuddet mod al forskelsbehandling,
der udøves på grundlag af nationalitet — støtte til studerende til dækning af deres*

leveomkostninger — omfattet — nationale bestemmelser, som forbeholder tildeling af sådan støtte til studerende, der er etableret i indlandet — umuligt for studerende, der er statsborgere i andre medlemsstater, at blive betragtet som etablerede — ulovligt
(Art. 12 EF)

2. *Præjudicielle spørgsmål — fortolkning — fortolkningsdommes tidsmæssige virkninger — tilbagevirkende gyldighed — Domstolens begrænsning heraf — betingelser — dommens væsentlige finansielle følger for den pågældende medlemsstat — ikke afgørende kriterium*
(Art. 234 EF)

1. Studiestøtte — uanset om der er tale om lån til lav rente eller stipendier — der ydes til studerende, der opholder sig lovligt i værtsmedlemsstaten, til dækning af deres leveomkostninger, er omfattet af traktatens anvendelsesområde for så vidt angår forbuddet mod forskelsbehandling, der er fastsat i artikel 12, stk. 1, EF.

Det er ganske vist begrundet for en medlemsstat kun at tildele en sådan støtte til studerende, der har godtgjort at være integreret til en vis grad i samfundet i denne stat. Medlemsstaten kan imidlertid ikke kræve af de pågældende studerende, at de påviser en forbindelse med denne stats arbejdsmarked. Derimod kan en vis grad af integration anses for godtgjort, såfremt det konstateres, at den pågældende studerende har opholdt sig i en vis periode i værtsmedlemsstaten.

Denne bestemmelse skal fortolkes således, at den er til hinder for nationale bestemmelser, der kun giver studerende ret til en sådan støtte, hvis de er etableret i værtsmedlemsstaten, idet det udelukkes, at en statsborger fra en anden medlemsstat som studerende opnår status som etableret person, endog selv om denne statsborger lovligt opholder sig og har gennemført en væsentlig del af sin gymnasieuddannelse i værtsmedlemsstaten og følgelig har skabt en faktisk forbindelse til samfundet i denne stat.

Ved at udelukke enhver mulighed for, at en statsborger fra en anden medlemsstat som studerende får status som etableret person, gør nævnte bestemmelser det således umuligt for en sådan statsborger, uanset den faktiske grad af integration i værtsmedlemsstaten, at få ret til støtte, og er følgelig til hinder for, at han kan følge sine studier på samme betingelser

som en studerende, der er statsborger i denne stat, og som befinder sig i samme situation.

(jf. præmis 48, 57-59 og 61-63
samt domskonkl. 1 og 2)

2. Den fortolkning, som Domstolen foretager af en fællesskabsretlig regel, begrænser sig til at belyse og præcisere betydningen og rækkevidden af den pågældende regel, således som den skal forstås og anvendes, henholdsvis burde have været forstået og anvendt fra sin ikrafttræden. Heraf følger, at den således fortolkede regel kan og skal anvendes af retten endog i forbindelse med retsforhold, der er stiftet og består, før der

afsiges dom vedrørende fortolkningsanmodningen, såfremt betingelserne for at forelægge en tvist for de kompetente domstole om anvendelsen af den nævnte regel i øvrigt er opfyldt. Kun undtagelsesvis vil Domstolen under anvendelse af et almindeligt retssikkerhedsprincip, der er knæsat i Fællesskabets retsorden, finde anledning til at begrænse borgernes mulighed for at påberåbe sig den således fortolkede bestemmelse med henblik på anfægtelse af tidligere i god tro stiftede retsforhold. De økonomiske følger, som en præjudiciel afgørelse kan få for en medlemsstat, kan ikke i sig selv begrunde en begrænsning af dommens tidsmæssige virkninger.

(jf. præmis 66-68 og domskonkl. 3)